

STANDPUNT ACADEMISCHE KALENDER

13 DECEMBER 2016

Gentse Studentenraad

E info@gentsestudentenraad.be

T 09 264 70 88

Studentenhuis De Thermanal
Hoveniersberg 24, 9000 Gent

www.gentsestudentenraad.be

Naar aanleiding van de nota van de Werkgroep Alternatieve academische kalender d.d. 17 oktober 2016 in opdracht van de Onderwijsraad, is de Gentse Studentenraad gevraagd geweest een standpunt m.b.t. deze nota uit te schrijven.

Dit standpunt wenst voornamelijk de bezorgdheden dewelke leven bij de studenten, te verduidelijken alsook welke voor- en nadelen de studenten zien in de nota.

Een grondige evaluatie van de huidige indeling van de academische kalender heeft plaatsgevonden en deze is afgewogen tegen de voorstellen van de Werkgroep. De Gentse Studentenraad is van mening dat een wijziging van de indeling van de academische kalender zich niet opdringt.

De Gentse Studentenraad is echter wel bereid om actief mee te denken over andere voorstellen gedaan in de nota te verbetering van het onderwijs aan de UGent in het voordeel van de studenten.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Werkwijze	2
3	Inhoudelijke analyse	3
3.1	Opmerkingen gemeenschappelijk aan alle faculteiten	3
3.1.1	Algemene opmerkingen	3
	Activerende werkvormen	3
	Afwezigheid	4
	Eigen verantwoordelijkheden	4
3.1.2	Samenstelling curricula	4
	GIT-studenten	4
	Schakelprogramma's, voorbereidingsprogramma's, brugprogramma's e.d.m.	5
	Heroriëntering	5
	Opname keuzeopleidingsonderdelen in andere opleidingen of faculteiten	6
	Volgtijdelijkheden	6
	Interdependie	7
3.1.3	Studielast	7
3.1.4	Engagement	7
3.1.5	Veldwerk, stages, klinieken, labo's e.d.m.	8
3.1.6	Onderwijskwaliteit	9
	Beschikbaarheid lesgevers	9
	Betrokkenheid praktijk	9
	Kwaliteit AAP	10
	Perceptie over de waarde van het diploma	10
3.1.7	Bijzondere statuten	10
3.1.8	Inzetten op actualiteit	11
3.1.9	Combinatie module- en semester-/jaarmodules	11
3.1.10	Vervroeging start academiejaar	12
3.1.11	Tweedekansexamens	12
	Behoud	12
	Moment	13
3.2	Faculteits- en opleidingsgebonden opmerkingen	13
3.2.1	DSR – Faculteit Diergeneeskunde	13
	Klinieken	13
	Verzamelen practicummateriaal	14

3.2.2	FRIS – Faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur	14
	Voorwaardelijke basiskennis	14
3.2.3	PPSR – Faculteit Psychologische en Pedagogische Wetenschappen	14
	Activerende werkvormen in de opleiding pedagogiek en onderwijskunde .	14
3.2.4	StuArt – Faculteit Letteren en Wijsbegeerte	15
	Talenopleiding: ‘incubatietijd’	15
	Opleiding in de Geschiedenis en Wijsbegeerte: schrijven van papers	15
3.2.5	StuBio – Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen	15
	Uitwisseling met de campus in Zuid-Korea	15
3.2.6	StuFF – Faculteit Farmaceutische Wetenschappen	15
	Hoge werklast	15
	Leerlijnen	16
	Practica	16
3.2.7	StuGG – Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	16
	Lesgeven in modules	16
	Beschikbaarheid lesgevers	17
	Vergelijking met UHasselt	17
3.2.8	StuRa – Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen	17
	Structuur van de opleidingen	17
	Kwantitatieve onderzoeksmethoden	18
3.2.9	StuRec – Faculteit Rechtsgeleerdheid	18
	Herindeling van de opleidingsonderdelen	18
	Stage	18
3.2.10	Stuveco – Faculteit Economie en Bedrijfskunde	19
	Alternatief voorstel	19
3.2.11	StuW – Faculteit Wetenschappen	19
	Kleinere lesgroepen	19
	‘Trial and error onderzoek’	19
4	Conclusie	20
5	Bijlagen	21
	Voorstel van de Werkgroep Alternatieve Academische Kalender	21
	Voorstel Stuveco	23

1 Inleiding

Dit standpunt dient als antwoord op de nota van de Werkgroep Alternatieve Academische Kalender d.d. 17 oktober 2016 (hierna: de nota).

De Gentse Studentenraad tracht met dit standpunt een genuanceerde visie te uiten. De voornaamste bedoeling van dit standpunt is het bundelen en het verwoorden van de bezorgdheden en de vragen van de studenten.

Het is dus geenszins de bedoeling om met dit standpunt een toekomstige discussie uit te sluiten, integendeel zelfs. Volgens de Gentse Studentenraad is er nog voldoende ruimte voor verbetering in het huidige onderwijssysteem en een alternatieve indeling van de academische kalender kan hiervoor een potentiële oplossing vormen.

De Gentse Studentenraad is echter van oordeel dat dit debat, zeker in een verdere fase, niet beperkt kan blijven tot de UGent. Indien beslist wordt dit debat verder te zetten, dienen de andere Vlaamse Universiteiten en bij de uitbreiding de Vlaamse Hoger Onderwijsinstellingen betrokken te worden. Een te versnipperd onderwijslandschap is in het voordeel van geen enkele betrokken partij.

2 Werkwijze

Voor het opstellen van dit standpunt werd beroep gedaan op de besprekingen in de Werkgroep Onderwijs van de Gentse Studentenraad tijdens de academiejaren 2015 – 2016 en 2016 – 2017. Deze besprekingen dienden als basis voor paragraaf 3.1 Opmerkingen gemeenschappelijk aan alle faculteiten.

Dit deel werd aangevuld met opmerkingen geuit door de Facultaire Studentenraden in paragraaf 3.2 Faculteits- en opleidingsgebonden opmerkingen. De facultaire studentenraden zijn gevraagd geweest om de nota van de Werkgroep door te nemen en de bezorgdheden specifiek verbonden aan de faculteit of de opleidingen aan te brengen.

3 Inhoudelijke analyse

Met inhoudelijke analyse wordt bedoeld dat a.d.h.v. enkele 'thema's', de bezorgdheden en de vragen van de studenten worden verwoord en gebundeld. Indien er wordt gesproken over een modulesysteem wordt hier geen bepaald voorgesteld model mee bedoeld. Indien een model in het bijzonder wordt besproken, wordt verwezen naar de benaming van de modellen zoals in de nota (zie eveneens bijlage 1).

3.1 Opmerkingen gemeenschappelijk aan alle faculteiten

Onderdelen 3.1.1 tot 3.1.9 behandelen specifiek de voorgestelde modellen B t.e.m. E. Onderdeel 3.1.10 behandelt het vroeger beginnen van het academiejaar (model A) en onderdeel 3.1.11 verwoordt de mening van de studenten m.b.t. de potentiële afschaffing van de tweedekansexamenperiode.

3.1.1 Algemene opmerkingen

Activerende werkvormen

Gepaard gaande met de overstap naar een modulesysteem, zouden lesgevers veel meer moeten inzetten op activerende werkvormen. Het meer en vaker gebruiken van activerende werkvormen, zou door de studenten positief onthaald worden. De overstap naar een modulesysteem is echter geen *conditio sine qua non* voor het gebruik van meer activerende werkvormen.

Meer activerende werkvormen kunnen ook bestaan binnen het semestersysteem. Verschillende opleidingsonderdelen over alle faculteiten heen getuigen hier reeds van, zelfs in grotere groepen. Het meer inzetten op activerende werkvormen zou een afzonderlijk doel van de UGent moeten zijn en moeten losstaan van het debat gaande over de overstap naar een andere indeling van de academische kalender.

Het is echter wel noodzakelijk dat dit concept van activerende werkvormen goed wordt ingevuld en ondersteund. Dit vergt een mentaliteitswijziging bij zowel studenten als lesgevers, maar dit mag geen bezwaar zijn. Daarnaast dienen zaken zoals self- en peer-assessment, die de activerende werkvormen kunnen aanvullen, te steunen op een wetenschappelijke basis. Zo kunnen de juiste en gewenste resultaten bekomen worden en beoordelingen zo veel als mogelijk gevrijwaard worden van persoonlijke en subjectieve invloeden.

Het is echter niet zo dat studenten pleiten voor de algemene afschaffing van *ex cathedra* onderwijs. Voor sommige opleidingsonderdelen is dit nog steeds de meest adequate manier van lesgeven. Daarenboven mag het gebruik van activerende werkvormen niet overmatig zijn. Deze vormen vereisen nog steeds een grotere inspanning van studenten en lesgevers dewelke niet onderschat mag worden.

Ten laatste dient ook bekeken te worden hoe deze activerende werkvormen geïmplementeerd kunnen worden in grote groepen. De voorwaarde van kleinere groepen voor een modulesysteem is vrij absoluut geformuleerd. Het effectief gaan naar kleinere groepen – zelfs indien deze groter zijn dan 25 studenten¹ – betekent dat er veel meer academisch personeel nodig zal zijn. Kleinere groepen zijn geenszins negatief, er zijn echter wel bezorgdheden wat betreft bijvoorbeeld de logistieke invulling of personeelsbezetting. Enerzijds moet worden nagegaan in welke mate

¹M. VALCKE, Review Studie Intensive Modes of Delivery in het Hoger Onderwijs, p. 14.

die verandering mogelijk is, anderzijds welke activerende werkvormen mogelijk zijn in grotere groepen zodat lesgevers niet vervallen in het klassieke *ex cathedra* onderwijs.

Afwezigheid

Een modulesysteem dient gepaard te gaan met een verregaande digitalisering van het onderwijs. Niet louter voor het gebruik van activerende werkvormen, als wel voor het opvangen van afwezigheid van studenten. Een student die afwezig is in een modulesysteem mist aanzienlijk meer dan een student die afwezig is voor dezelfde periode in het huidige systeem. Dit effect is omgekeerd evenredig met de lengte van de module: hoe korter de module, hoe groter de impact van bijvoorbeeld een week afwezigheid.

De meest belangrijke reden – doch niet de enige – voor de afwezigheid van studenten is natuurlijk ziekte. Hier kan de student niets aan doen en het zou onredelijk zijn dat door ziek te zijn, de student een opleidingsonderdeel binnen een module niet zou kunnen afronden. Zo zal er bijvoorbeeld moeten worden ingezet op het opnemen van lessen opdat de student deze van thuis uit kan herbekijken.

Los daarvan moet er nagedacht worden op welke wijze een permanente evaluatie door een alternatieve opdracht kan vervangen worden voor een afwezige student. Een student die door ziekte niet kan deelnemen aan een evaluatie, moet in de mogelijkheid verkeren een gelijkwaardige taak te maken.

Niet alleen afwezigheid van de student kan tot problemen leiden in een modulesysteem. Ook lesgevers zijn niet immuun voor ziekte e.d. Tevens moet er voorzien worden hoe het sluiten van de universiteit wegens feestdagen kan worden opgevangen. De vele feestdagen begin november, bij wijze van voorbeeld, zouden tot gevolg kunnen hebben dat er op zeer korte periode, veel leerstof dient verwerkt te worden of niet verwerkt kan worden.

Eigen verantwoordelijkheden

Studenten vrezen in een modulesysteem te veel betutteld te worden en te veel gebonden te zijn door deadlines, verplichte opdrachten e.d.m. Het is namelijk een deel van de charme van het hoger onderwijs dat studenten zelf hun verantwoordelijkheid dienen op te nemen: enerzijds geeft dit studenten vrijheden, anderzijds is dit een meer realistische voorbereiding voor de latere arbeidsmarkt. Verantwoordelijkheid en vrijheid gaan hier hand in hand.

Het behoort niet tot de taken van een universiteit om te plannen en te denken voor hun studenten, integendeel zelfs. Studenten dienen te leren hun verantwoordelijkheid op te nemen, maar ook om taken en opdrachten in te plannen naast hun andere verplichtingen. Dit is een vaardigheid

3.1.2 Samenstelling curricula

GIT-studenten

Het aantal GIT-studenten aan de UGent is een niet onaanzienlijk aantal t.o.v. het totaal aantal studenten. Deze studenten krijgen nu, in meer of in mindere mate, de mogelijkheid hun studieachterstand weg te werken binnen de normale duur van de opleiding. In de huidige indeling van het academiejaar is het niet onmogelijk om tijdens een semester een aantal extra opleidingsonderdelen op te nemen, alsook tijdens de relatief lange examenperiode alle examens in te plannen.

De overgang naar een modulesysteem zou dit ten eerste bemoeilijken. Ongeacht de duur van de modules, blijkt uit de nota dat deze voldoende gevuld zullen moeten zijn opdat een gelijkmatige verdeling van alle opleidingsonderdelen mogelijk zou zijn. Daarbij komend het gebruik van meer activerende werkvormen, zou het moeilijk, zelfs onmogelijk, zijn om tijdens een module een extra opleidingsonderdeel op te nemen om de studieachterstand weg te werken.

In het geval er modules zouden bestaan dewelke minder druk zijn, zou het mogelijk zijn om hierin een extra opleidingsonderdeel op te nemen. Het is echter onzeker of er enerzijds minder drukke modules zullen zijn en anderzijds, dat het opleidingsonderdeel dat dient ingehaald te worden, tijdens deze minder drukke periode zal gedoceerd worden. De overgang naar een modulesysteem zal hoogstwaarschijnlijk leiden tot studieduurverlenging voor vele studenten.

Schakelprogramma's, voorbereidingsprogramma's, brugprogramma's e.d.m.

Dezelfde bezorgdheden als voor GIT-studenten, zijn er voor studenten in bijzondere programma's zoals schakelprogramma's, voorbereidingsprogramma's e.d. Logischerwijs zal met deze programma's niet in de eerste plaats worden reden gehouden bij het opstellen van de opleidingsprogramma's. Dit kan tot dezelfde als onder paragraaf 3.1.2 GIT-studenten genoemde problemen leiden.

Er is voor studenten geen reden om te twijfelen aan het nut van deze programma's. Er dient echter wel gewaakt te worden over de bestaanbaarheid en haalbaarheid van deze programma's in een modulesysteem.

Heroriëntering

Studenten beschikken in het huidige model over de mogelijkheid om tijdens het eerste respectievelijk het tweede semester en voor jaarvakken, zich in te schrijven voor een opleiding(sonderdeel) tot 15 november 2016 respectievelijk 1 maart 2017.² Het missen van een aantal weken kunnen dusdanig nog worden ingehaald en studenten behouden de mogelijkheid tijdens het semester te heroriënteren.

In een modulesysteem zijn er verschillende moeilijkheden om studenten de mogelijkheid te geven om te heroriënteren zonder studieachterstand op te lopen.

Vooreerst kan een gemiste module niet meer worden ingehaald en zoals aangegeven onder paragraaf 3.1.2 GIT-studenten, is het inhalen van studieachterstand bijzonder moeilijk in een modulesysteem.

Ten tweede, indien een student toch nog tijdig heroriënteert, is het mogelijk dat deze de opleidingsonderdelen uit de nieuw gekozen opleiding niet meer kan opnemen. Het inzetten op meer activerende werkvormen houdt immers ook in dat men overstapt op meer permanente evaluatie. Reeds gequoteerde opdrachten kunnen niet worden ingehaald, groepsverdelingen niet worden herdaan e.d.m. Zelfs de student die vroegtijdig beslist om te heroriënteren, kan dus potentieel de opleiding niet afronden binnen de voorziene duur van de opleiding.

Ten derde, het werken in een modulesysteem vereist een zekere, voorwaardelijke, basiskennis³. Indien de student besluit om te heroriënteren na de eerste module, is het mogelijk dat de student deze voorwaardelijke basiskennis uit de nieuw gekozen opleiding heeft gemist, dewelke niet kan worden ingehaald tijdens een lopende module gelet op de verhoogde werklast⁴ tijdens de modu-

² Dit zijn de data voor het academiejaar 2016 – 2017.

³ WG Alternatieve Academische Kalender, nota Alternatieve Academische Kalender, 17 oktober 2016, p. 4.

⁴ Cfr. paragraaf 3.1.3 Studielast

les.

Opname keuzeopleidingsonderdelen in andere opleidingen of faculteiten

In het bijzonder in de opleidingen binnen de alfawetenschappen, maar zeker niet beperkt tot deze opleidingen, is de mogelijkheid tot opnemen van opleidingsonderdelen uit andere opleidingen een grote meerwaarde.

In een modulesysteem is het echter voor de verschillende opleidingen niet mogelijk om hun opleidingsonderdelen in te plannen tijdens die modules waarbinnen er in andere opleidingen de mogelijkheid is voorzien om een keuzeopleidingsonderdeel op te nemen. De kans is echter reëel dat relevante opleidingsonderdelen uit andere opleidingen niet meer gevolgd zullen kunnen worden.

Studenten zullen verplicht worden om meer opleidingsspecifieke opleidingsonderdelen op te nemen in hun curriculum. Studenten worden op die manier de mogelijkheid ontzegd om hun kennis en hun ervaringen te verruimen. Andere invalshoeken, onderzoeksmethoden en leerstof zullen de student veel moeilijker bereiken. Dit wordt niet louter negatief onthaald door de studenten, dit druist tevens in tegen het huidige beleid van de UGent. Zo bepaald de 'eerste grote doelstelling' van de UGent:

"We vormen kritische studenten, breeddenkende geesten, die, los van elke intellectuele gemakzucht, open staan voor zelf-bevraging en -correctie. We zorgen voor een open kader waarin verschillende meningen, waarden, belangen en invalshoeken kunnen botsen en samensmelten. Hoe diverser de input, hoe sterker het eindresultaat."⁵

Volgtijdelijkheden

De nota van de Werkgroep Alternatieve Indeling Academische kalender haalt deze bezorgdheid zelf aan.⁶ O.m. de vereiste van een voorwaardelijke voorkennis mag niet leiden tot het installeren van volgtijdelijkheden tussen de verschillende opleidingsonderdelen, *de iure* noch *de facto*.

Een volgtijdelijkheid dient steeds de uitzondering te zijn en mag de opleiding van een student niet te veel beïnvloeden. Het is echter zo dat in een modulesysteem waar de opleidingsonderdelen eerder na elkaar dan naast elkaar worden gegeven, *de facto* volgtijdelijkheden zullen ontstaan.

Anderzijds mag de vereiste van voorwaardelijke voorkennis er niet toe leiden dat een opleiding tussen de verschillende opleidingsonderdelen bindende volgtijdelijkheden instelt. Deze kunnen een zekere invloed hebben op de studieduur van de student aangezien bepaalde modules of opleidingsonderdelen niet kunnen worden aangevat door het bestaan van deze volgtijdelijkheden.

Er is dan ook de vraag hoe deze voorwaardelijke voorkennis getest zal worden, welke gevolgen het niet halen van een eventuele test zal hebben en of het op peil brengen van de vereiste voorkennis in de studietijd zal verwerkt zijn. Ook dient voorwaardelijke voorkennis gedefinieerd te worden: gaat dit enkel over kennis verworven in eerder gedoeerde opleidingsonderdelen of gaat dit over voorkennis eigen aan het opleidingsonderdeel?

⁵UGent, "Zes", <http://zes.ugent.be/>.

⁶WG Alternatieve Academische Kalender, nota Alternatieve Academische Kalender, 17 oktober 2016, p. 11.

Interdependie

De nota haalt expliciet aan dat door het installeren van een modulesysteem de 'noodzaak' om opleidingsonderdelen te de-prioritiseren niet langer wordt ervaren door studenten⁷. De studenten wensen deze stelling niet te ontkrachten.

Het is echter wel zo dat in het huidige model de studenten het als positief ervaren om verschillende opleidingsonderdelen op hetzelfde moment onderwezen te krijgen.⁸ Zo kan eenzelfde onderwerp of probleemstelling vanuit verschillende invalshoeken tegelijkertijd bekeken worden. Daarnaast zorgt het geven van opleidingsonderdelen op hetzelfde moment ervoor dat studenten een overzicht kunnen bewaren over wat hun opleiding inhoudt. Er kunnen momenteel eveneens linken worden gelegd tussen de verschillende opleidingsonderdelen. Dusdanig kan lesmateriaal dat gerelateerd is, doch niet in één opleidingsonderdeel hoort, op hetzelfde moment gegeven worden.

3.1.3 Studielast

De studielast van 60 studiepunten (nl. 30 uur per studiepunt, of omgerekend 1800 uur studietijd in het totaal) zal *in globo*, niet wijzigen. Het is echter zo dat studielast niet louter op jaarbasis beoordeeld dient te worden, maar ook op kleinere tijdsperiodes. Zo kan een objectieve vergelijking slechts plaatsvinden indien de studielast verdeeld wordt over het aantal weken dat een student actief kan bezig zijn met de lesmateriaal.

In de veronderstelling dat een student 60 studiepunten opneemt en deze evenredig verdeelt over het aantal actieve weken, kan volgende berekening worden gemaakt:

Het aantal actieve weken bedraagt in het huidige model 40 weken (twee maal 12 lesweken, een inhaalweek en twee weken vakantie (kerst - of paasvakantie), aangevuld met respectievelijk vier en zes weken examenperiode voor het eerste en tweede semester).

Indien 60 studiepunten of 1800 uren evenredig worden verdeeld over deze weken, bekomt men dat een student 45 uur studietijd per week moet presteren.

In alle voorgestelde modellen m.u.v. van modellen D en E, stijgt deze studielast. Het aantal actieve weken wordt teruggebracht tot 34 (model A) of 32 (modellen B en C).⁹ De studietijd die in zulk geval van een student wordt verwacht is respectievelijk 53 uur en 56 uur¹⁰ per week. Dit houdt een stijging in van ongeveer 25%.

Een dusdanig grote stijging van de studielast voor de studenten is moeilijk verdedigbaar noch aanvaardbaar.

3.1.4 Engagement

Gelieerd aan het vorige onderdeel maar afzonderlijk wegens de grote importantie van dit thema, is het engagement van studenten. 'Grote doelstelling vier' bepaalt volgende:

⁷WG Alternatieve Academische Kalender, nota Alternatieve Academische Kalender, 17 oktober 2016, p. 3 en 11.

⁸Cfr. paragraaf 3.2 Faculteits- en opleidingsgebonden opmerkingen voor de faculteiten of opleidingen die uitdrukkelijk hebben aangegeven dat dit argument niet geldt voor hun faculteit of opleiding.

⁹De paasvakantie wordt voor de berekening buitenbeschouwing gelaten voor de modulesystemen aangezien deze ofwel kan vallen tussen twee modules ofwel in een module valt, maar minder gebruikt kan worden aangezien er slechts een beperkt aantal weken van een module de paasvakantie kunnen voorafgaan.

¹⁰Dit zijn de afgeronde waarden: concreter gaat het om 52.94 uur en 56.25 uur studietijd per week.

“De Universiteit Gent staat bekend om haar bijzonder actieve studenten.”¹¹

De verhoogde studielast indachtig en dat gecombineerd met activerende werkvormen, lijkt dit een stelling te zijn dewelke grondig zal moeten worden herzien. Studentenvertegenwoordiging, de werking van de kringen en verenigingen, vrijetijdsbesteding, sociale en familiale activiteiten komen in het gedrang door de grote druk die de voorgestelde modellen leggen op de schouders van de studenten.

Extra-curriculaire activiteiten zijn een enorme meerwaarde t.a.v. en een aanvulling op het diploma van studenten. De arbeidsmarkt verwacht studenten met meer dan louter academische vaardigheden. De studenten zelf dienen hun activiteiten te beperken tot vakantieweken en krijgen minder de kans om uitgebreide netwerken op te bouwen en contacten te onderhouden met studenten buiten de faculteit en/of opleiding. Een voor de hand liggend voorbeeld zijn studentenvertegenwoordigers:

een studentenvertegenwoordiger besteedt meerdere uren per week van zijn tijd aan taken verbonden aan zijn mandaat. Dit loopt voor studentenvertegenwoordigers op het centrale niveau gemakkelijk op tot 20 uur per week of meer. Deze tijd wordt besteed aan het (actief) bijwonen van vergaderingen, zelf vergaderingen plannen, overleggen met verschillende geledingen binnen en buiten de universiteit, het uitschrijven van standpunten, ... Het is reeds moeilijk om nu voldoende geëngageerde studenten te vinden, een probleem dat vergroot zal worden in een modulesysteem waar enerzijds de studielast stijgt en anderzijds meer actieve participatie van de student wordt verwacht. Het combineren van studeren en het uitoefenen van een mandaat wordt in zulke systemen bijzonder moeilijk.

Er dient opgelet te worden dat, als het ‘Gentse’ systeem van studentenparticipatie wordt vergeleken met een buitenlands systeem, er grote discrepanties bestaan. Aan de UGent wordt engagement niet verloned door het uitbetalen van loon of toekennen van studiepunten. Studentenparticipatie en de invulling van mandaten is niet gecentreerd rond een beperkt aantal personen en dit wordt steeds gecombineerd met studeren. Dit is aan buitenlandse universiteiten vaak anders: engagement wordt financieel beloond of met studiepunten, het werk is geconcentreerd bij een kleinere groep studenten die daarenboven vaak een academiejaar hun studies aan de kant schuiven. Dit kan de perceptie doen ontstaan dat studentenparticipatie niet verminderd. Het wordt echter wel georganiseerd en ingevuld op een wijze die ten eerste afwijkt van het model dat hier gekend is.

3.1.5 Veldwerk, stages, klinieken, labo's e.d.m.

Een heel aantal opleidingen aan de UGent, verspreid over alle faculteiten heen¹², besteden veel aandacht aan de praktische kant van de opleiding. Dit neemt zeer verschillende vormen aan zoals verplichte stages, klinieken, afnemen en verwerken van interviews, enquêtering, onderzoek met levend materiaal, ... Studenten zijn bijzonder tevreden over deze werkvormen, maar stellen zich vragen hoe deze geïmplementeerd kunnen worden in een modulesysteem.

Veel van deze werkvormen zijn geen afzonderlijke opleidingsonderdelen en zijn geïntegreerd in een opleidingsonderdeel opdat en/of zodat er een inhoudelijke link kan worden gemaakt. Studenten kunnen op deze wijze de theoretische component koppelen aan de meer praktische component van een opleidingsonderdeel. Het is echter zo dat om verschillende redenen die werkvormen

¹¹UGent, “Zes”, <http://zes.ugent.be/>

¹²Voor de opmerkingen hieromtrent specifiek voor een faculteit of opleiding, kan worden verwezen naar ?? ??

over langere tijd dienen te worden verspreid:

- een tekort aan faciliteiten¹³: zo zijn er te weinig laboratoria om alle studenten gelijktijdig (hiermee wordt bedoeld: binnen dezelfde module) dezelfde proeven of experimenten te laten uitvoeren;
- een tekort aan materiaal: mogelijks kunnen er niet voldoende specimina verzameld worden om bv. een autopsie op uit te voeren;
- een tekort aan tijd: onderzoek met levend materiaal vergt tijd opdat dit materiaal kan groeien, opdat men veranderingen kan vaststellen, ...
- een tekort aan mogelijkheden: indien de student verschillende interviews dient af te nemen op korte periode, moeten alle personen die geïnterviewd dienen te worden binnen de voorziene module beschikbaar zijn; indien stages binnen eenzelfde module dienen te worden gevolgd, is er mogelijk een gebrek aan ruimte.

3.1.6 Onderwijskwaliteit

Beschikbaarheid lesgevers

Studenten vrezen voor de beschikbaarheid van lesgevers. Lesgevers dienen naast hun zuivere onderwijstaken, studenten te begeleiden bij bijvoorbeeld hun masterproef. Dit is een proces waarbij, afhankelijk van de opleiding in meer of mindere mate, een zeer regelmatige begeleiding vereist is. Dit komt mogelijks in het gedrang bij de overgang naar een modulesysteem, en dit om twee redenen:

- studenten hebben in se niets tegen het feit dat internationale mobiliteit van lesgevers wordt bevorderd, integendeel zelfs. Meer internationale mobiliteit is voordelig voor zowel de lesgever als de student. Een verblijf in het buitenland mag echter niet leiden tot onbeschikbaarheid van de lesgever voor vragen of begeleiding;
- daartegenover staat dat de lesgever enerzijds tijdens bepaalde modules de lesgever zeer intensief zal moeten onderwijzen en anderzijds, tijdens lesvrije modules, niet de verplichting heeft om aanwezig te zijn aan de UGent. Studenten geloven dat lesgevers zelf hun verantwoordelijkheid zullen opnemen, maar dat er, net zoals nu, excessen zullen bestaan.

Een grote controle zal nodig zijn om ervoor te zorgen dat studenten een optimale begeleiding krijgen en dat lesgevers hun verantwoordelijkheid opnemen. Zowel tijdens modules waarin de lesgever les geeft als in die modules waarin de lesgever geen les geeft, moet elke student krijgen wat hij verdient.

Betrokkenheid praktijk

In veel van de faculteiten is onderwijzend personeel actief dat eveneens actief is in de praktijkwereld. Dit gaat van dokters tot advocaten, van politici tot personen actief in de farmaceutische sector. De inbreng van deze personen is zeer belangrijk. Zo kan een louter theoretisch opleidingsonderdeel worden aangevuld met een praktische invulling en voorbeelden. Dit maakt studenten ook duidelijk in welke mate de praktijk overeenstemt of afwijkt van de theorie.

¹³ Dit zijn niet-exhaustieve voorbeelden.

Een modulesysteem vraagt van lesgevers een zeer intensieve inspanning tijdens de weken waarin zij lesgeven. Dit betekent echter dat sommigen van hen hun beide opdrachten niet langer zullen kunnen combineren en dus zullen moeten kiezen. Ongeacht de keuze van de lesgever, betekent dit steeds een verlies voor de studenten en de UGent zelf.

Kwaliteit AAP

Een modulesysteem waarin meer wordt ingezet op activerende werkvormen, zal ertoe leiden dat meer onderwijsgerelateerde taken op de schouders van het AAP terechtkomen. Er wordt niet getwijfeld aan de intellectuele capaciteiten van het AAP, het is wel een vaststelling dat niet al het AAP op een goede manier kan lesgeven en begeleiden. De discrepanties tussen de verschillende leden van het AAP is soms opvallend groot.

Daarnaast is er het probleem dat, indien naar kleinere groepen wordt gegaan dewelke verdeeld zijn over verschillende leden van het AAP, niet elke groep dezelfde begeleiding krijgt. Er zijn verschillen in de kwaliteit, maar ook wat betreft de gelegde nadrukken, de gegeven uitleg en feedback. Als studenten nadien een en hetzelfde examen krijgen, kan er nu reeds worden vastgesteld dat zulk examen niet volkomen eerlijk is. Aangezien elke groep begeleidt werd door een ander AAP -lid, zijn de verwachtingen anders en ook de wijze van antwoorden bij de student. Dit kan tot gevolg hebben dat, zelfs al was de begeleiding even kwaliteitsvol, studenten toch een andere quotering zullen krijgen.

Er zal dus enerzijds moeten ingezet worden op voldoende opleiding en ondersteunen van het AAP op het vlak van onderwijzen. Anderzijds moet er op worden toegezien dat alle studenten gelijk worden behandeld en een eerlijke evaluatie krijgen.

Perceptie over de waarde van het diploma

Studenten halen zeer expliciet aan dat de overstap naar een modulesysteem, kan leiden tot een vergemakkelijking van de leerstof en bijgevolg een ontwaarding van het diploma. Uit de gesprekken met de Facultaire Studentenraden kwamen volgende voorbeelden naar voor:

- de facultaire studentenraad van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde (Stuveco) haalt aan dat, indien zijn hun leerstof vergelijken met die van de UHasselt, deze van de UHasselt opmerkelijk minder moeilijk is. Deze 'vergemakkelijking' zou het gevolg zijn van de overstap naar het modulesysteem aan de UHasselt;
- de facultaire studentenraad van de Faculteit Diergeneeskunde (DSR) vergelijkt hun diploma met dat van de Universiteit van Utrecht. Zij doen de vaststelling dat met het diploma van de UGent, een job vinden gemakkelijker is. De Nederlandse studenten die aan deze faculteit studeren, bevestigen dit.

De overgang naar een modulesysteem mag, ongeacht de pedagogische voordelen, geenszins betekenen dat de opleiding minder uitdagend wordt en dat er op de arbeidsmarkt minder mogelijkheden voor de studenten ontstaan. Het is aan de UGent om hier voldoende over te waken en in de lopende proefprojecten na te gaan welke de concrete gevolgen zijn van de overgang.

3.1.7 Bijzondere statuten

Art. 25 en 26 OER voorzien in een aantal bijzondere statuten, dewelke hun bestaansreden hebben en noodzakelijk zijn voor bepaalde categorieën van studenten om op optimale wijze hun

academische loopbaan tot een einde te brengen.

Het is overduidelijk dat een modulesysteem voor werkstudenten, die reeds in het huidige systeem niet voldoende begeleid worden, zeer moeilijk te combineren is met hun werk. Een modulesysteem leidt niet alleen tot een verhoging van de studielast. De meer activerende werkvormen vereisen meer aanwezigheid van de werkstudent, houden in dat de werkstudent meer gebonden is door deadlines, ...

Hetzelfde geldt voor topsportstudenten, student-ondernemers, studentenvertegenwoordigers, ... Een semestersysteem geeft studenten de mogelijkheid om hun werk te spreiden en andere engagementen aan te gaan wetende dat men van bepaalde faciliteiten kan genieten. Een student die steeds aanwezig dient te zijn en zich zeer intensief moet bezighouden met zijn studie tijdens de lesweken, beschikt niet over deze mogelijkheden. Studenten hebben dan niet langer de mogelijkheid om naast hun studie, een project op langere termijn op te volgen. Het verwerven van andere dan academische vaardigheden is dan niet meer mogelijk tijdens de opleiding.

Naast de studenten met een bijzonder statuut, mag niet vergeten worden dat heel veel studenten bijvoorbeeld tijdens het weekend een studentenjob nodig hebben of de zorg op zich nemen voor ouders of grootouders. Een modulesysteem dat de werklast aanzienlijk verhoogt, maakt het uitoefenen van deze niet-curriculaire verplichtingen bijzonder moeilijk. Sterker nog, het zou zelfs kunnen leiden tot het ontzeggen van toegang tot de UGent voor bepaalde studenten: sommige studenten hebben het loon dat zij verdienen tijdens de week of het weekend nodig om hun studies te kunnen bekostigen.

3.1.8 Inzetten op actualiteit

In een aantal faculteiten is het zeer belangrijk dat er kan worden ingespeeld op de actualiteit: dit gaat zowel over bijvoorbeeld politieke actualiteit als wetenschappelijke vooruitgang. Aangezien opleidingsonderdelen in een modulesysteem beperkt zijn qua doorlooptijd, is dit in mindere mate evident:

- een actuele probleemstelling kan over minder lange periode opgevolgd worden zodat bepaalde evoluties niet geduid kunnen worden;
- aangezien de flexibiliteit in een modulesysteem beperkter is, is er minder ruimte om in te zetten op actualiteit. Een bepaalde hoeveelheid leerstof dient gezien te zijn en actualiteit m.b.t. onderwerpen van een zeker academisch niveau leent zich vaak niet tot zelfstudie.

3.1.9 Combinatie module- en semester-/jaarvakken

In de nota van de Werkgroep Alternatieve Academische Kalender, wordt opleidingen de mogelijkheid gelaten om semester- en/of jaarvakken in te richten. Voor een aantal opleidingsonderdelen is dit noodzakelijk wegens bijvoorbeeld de 'incubatietijd' van de leerstof. Dit moet wel steeds de uitzondering blijven opdat de ratio achter een modulesysteem niet teniet wordt gedaan.

Er stellen zich mogelijks wel een aantal problemen. Indien, zoals gesteld in de nota, de opleidingsonderdelen in principe evenredig worden verdeeld over de modules, zal een semester- en/of jaarvak interfereren met deze bedoelde evenredige spreiding. Een semester- of jaarvak 'ontlast' slechts de module waarbinnen dit opleidingsonderdeel zou worden gegeven; het komt echter boven de opleidingsonderdelen die tijdens de normaal gevulde modules worden gegeven. Ook voor deze semester- en jaarvakken zal mogelijks gebruik worden gemaakt van activerende werkvormen. Hoe dit gecombineerd kan worden met de activerende werkvormen van de opleidingsonderdelen gegeven in de modules, dient te worden uitgeklaard.

Indien het semester- of jaarvak echter geen gebruik zal maken van activerende werkvormen, dreigt de deprioritering van dit opleidingsonderdeel nog meer dan nu het geval is. De leerstof van dit opleidingsonderdeel zal, m.u.v. de colleges, weinig worden verwerkt. De gevolgen van deze deprioritering kunnen ook niet meer worden weggewerkt tijdens een blokperiode, aangezien er geen blokperiode voorzien is.

Er dient dus grondig te worden bekeken hoe strikt de uitzondering voor semester- en jaarvakken zal worden ingevuld. Daarnaast moet worden bekeken welke de rol van deze opleidingsonderdelen zal zijn binnen de opleiding en de indeling van de academische kalender.

3.1.10 Vervroeging start academiejaar

Het model A betekent de minst ingrijpende verandering voor de studenten. Naast enkele bezwaren die men naar analogie kan toepassen uit de vorige punten (bv. verhoogde studielast), is het meest belangrijke argument dat studenten aanhalen in het nadeel van dit voorstel, het verdwijnen van de blokperiode en de verhoging van de studielast.¹⁴

Studenten uit opleidingen die momenteel al hard inzetten op activerende werkvormen, geven aan dat de blokperiode momenteel noodzakelijk is om de theoretische aspecten van de opleiding te verwerken. Het verdwijnen van de blokperiode vereist enerzijds wel een mentaliteitswijziging. Anderzijds de stijging van de studielast weegt niet op tegen de vakantie die de student nadien heeft.

Daarenboven wordt de tweede semesterexamenperiode ingekort met twee weken, wat een billijke spreiding van de examendata zeker niet ten goede komt.

3.1.11 Tweedekansexamen

Behoud

Het afschaffen van de tweedekansexamenperiode is niet aanvaardbaar vanuit het standpunt van de studenten en volgens het beleid van de UGent, ook niet voor het bestuur:

“Alle studenten krijgen de gelegenheid hun talenten te ontwikkelen, onafhankelijk van gender, culturele of sociale achtergrond. In elke discipline, hoe groot of klein dat talent ook is. Inclusief herkansing. Talent heeft soms meerdere keren nodig om zich te tonen, dus geloven wij rotsvast in het tweedekansenbeginsel.”¹⁵

Studenten kunnen om meerdere redenen nood hebben aan een tweede kans: ziekte, een overlijden, heroriëntering, bijzondere sociale omstandigheden ... Dit zijn omstandigheden waar de studenten geen vat op hebben en zelf niet verantwoordelijk voor zijn. De UGent heeft echter de mogelijkheden, zo niet de verplichting, om hiervoor een oplossing te voorzien. Meer permanente evaluatie is geen garantie voor het feit dat bovengenoemde omstandigheden zich niet meer voordoen. Daarnaast, en even belangrijk, mag de overstap naar meer activerende werkvormen en permanente evaluatie niet leiden tot het de facto afschaffen van tweedekansexamens. Het is logisch dat het voor een opleidingsonderdeel met meer permanente evaluatie soms niet mogelijk is een evenwaardig tweedekansexamen te voorzien en in sommige gevallen kan dit gerechtvaardigd zijn. Deze uitzondering mag echter niet tot de regel verheven worden. Er dient voldoende over gewaakt te worden dat een herkansing voor studenten het principe blijft.

¹⁴Cfr. paragraaf 3.1.3 Studielast

¹⁵UGent, “Zes”, <http://zes.ugent.be/>.

Indien de overstap zou worden gemaakt naar meer activerende werkvormen, dient wel voorkomen te worden dat studenten in de tweedekansexamenperiode een klassiek examen voorgeschoteld krijgen. Dit zou er toe kunnen leiden dat studenten uit eigen beweging kiezen voor het tweedekansexamen om de activerende werkvormen te ontlopen.

Moment

De tweedekansexamenperiode wordt in de voorgestelde modellen A t.e.m. D ingepland twee weken na de laatste examenperiode. Dit is zeer kort en louter voordelig voor deze studenten met slechts een beperkt aantal herexamens en een eindresultaat net onder 10/20. Zulke studenten kunnen hun kennis van een opleidingsonderdeel op zeer korte tijd bijschaven. Een dusdanige tweedekansexamenperiode mag er niet toe leiden dat enkel de 'goede' studenten de mogelijkheid hebben om te slagen.

Na een examenperiode dient een examen verbeterd te worden, een mogelijks slecht resultaat door de student verwerkt te worden, feedback gegeven te worden en nog binnen diezelfde korte periode voorzien in de modellen, de kennis bij te schaven of op te bouwen om nadien een succesvol tweedekansexamen af te leggen.

Het argument dat hiertegenover wordt geplaatst, is dat studenten effectief zullen kunnen genieten van een zomervakantie. Dit argument gaat om twee redenen niet op:

- studenten beseffen dat een tweedekansexamen een toegekende gunst is. Zij weten ook dat hun inspanningen tijdens het jaar vertaald worden naar hun resultaten van het eerste examen¹⁶;
- studenten geven ook aan dat zij bij voorkeur minder vakantie hebben, maar wel het gevoel hebben alles gedaan te hebben wat zij konden voor hun tweedekansexamen. Een langere, verzekerde vakantie na de tweedekansexamenperiode is in dat opzicht wrang wetende dat de student meer tijd had kunnen hebben om te studeren en te slagen.

3.2 Faculteits- en opleidingsgebonden opmerkingen

De opmerkingen van studenten verwerkt in dit deel van het standpunt, behandelen meestal, tenzij anders aangegeven, de overstap naar een modulesysteem (modellen B t.e.m. E).

3.2.1 DSR – Faculteit Diergeneeskunde

Klinieken

De klinieken die studenten momenteel dienen te doorlopen, worden verspreid over het hele jaar en dus ook buiten de reguliere lesweken. Dit komt mede door het feit dat er te veel studenten zijn voor de beschikbare faciliteiten en het beschikbare werk. De studenten zijn bezorgd over hoe dit in een zeer bindend modulesysteem kan worden ingelast. Een modulesysteem kan mogelijks wel een oplossing zijn voor het feit dat nu de theorie de klinieken niet altijd voorafgaan.

De klinieken dienen om praktische vaardigheden te verwerven dewelke zeer belangrijk zijn voor de beroeps carrière van de studenten. Het zelf kunnen proberen van bepaalde vaardigheden is daarom cruciaal. Dit is enkel mogelijk in kleinere groepen en daarom dienen de klinieken over het

¹⁶Dit behoudens enkele uitzonderingen voor die studenten die bijvoorbeeld wegens sociale omstandigheden een herexamen hebben.

hele jaar verspreid te worden. Deze inpassen in een modulesysteem mag er niet toe leiden dat studenten hun praktische vaardigheden te weinig kunnen oefenen.

Verzamelen practicummateriaal

Voor het uitvoeren van bijvoorbeeld een dissectie op een overleden dier, zijn voldoende specimina nodig om dit uit te voeren. Het is vanzelfsprekend dat deze specimina niet herbruikbaar zijn en dat het moeilijk is om een dissectie in sommige gevallen uit te voeren met meerdere personen tegelijkertijd.

De studenten zijn bezorgd over het feit of er voldoende specimina zullen kunnen worden verzameld om tijdens een module alle studenten dezelfde oefeningen te kunnen aanbieden.

3.2.2 FRiS – Faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur

Voorwaardelijke basiskennis

Het opleidingsonderdeel Wiskundige basistechniek, gemeenschappelijk aan het eerste bachelorjaar van alle opleidingen aan deze faculteit, toont aan dat het meer inzetten op het verworven hebben van basiskennis in de opleiding in het voordeel is van de student.

Dit opleidingsonderdeel brengt op een betrekkelijk korte periode gevolgd door een evaluatie de student alle basiskennis (wat betreft wiskunde) bij die deze dient te hebben om het vervolg van de opleiding af te leggen. Momenteel wordt dit opleidingsonderdeel nog echter gelijktijdig gegeven met andere opleidingsonderdelen, wat niet altijd gewenst is. De overstap naar een modulesysteem kan ervoor zorgen dat studenten zich meer bewust dienen te zijn van de voorkennis die zij hebben en van die voorkennis die zij dienen te hebben. Dit is zonder twijfel iets positiefs, maar de afweging van dit en de andere voordelen van een modulesysteem dient gemaakt te worden t.o.v. de mogelijke nadelige gevolgen. Volgens de studenten van de Faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur helt deze balans niet over in het voordeel van een modulesysteem.

3.2.3 PPSR – Faculteit Psychologische en Pedagogische Wetenschappen

Activerende werkvormen in de opleiding pedagogiek en onderwijskunde

De opleiding Pedagogiek en onderwijskunde, en bij uitbreiding de Faculteit Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, zet al geruime tijd in op meer activerende werkvormen en bijhorend de digitalisering van het onderwijs.

Het gebruik van meer activerende werkvormen is volgens de literatuurstudie een *conditio sine qua non* voor de overstap naar een modulesysteem. Dit is echter geen equivalente stelling. Indien de UGent zich wil onderscheiden op onderwijskundig vlak, kan dit in de eerste plaats door meer in te zetten op activerende werkvormen. Dit lijkt de studenten ook een logische eerste stap vooraleer er zelfs maar kan worden nagedacht over een modulesysteem. Eerst moet gekeken worden naar de haalbaarheid van de voorwaarden, pas dan kan het gewenste resultaat bekeken worden.

3.2.4 StuArt – Faculteit Letteren en Wijsbegeerte

Talenopleiding: 'incubatietijd'

Het studeren van een of meerdere talen vraagt enige incubatietijd. Een student dient actief bezig te zijn met een taal over een voldoende lange periode om deze onder de knie te krijgen. Het lijkt dus bijzonder moeilijk om een talenopleiding in een modulesysteem in te passen.

Er zou echter wel gebruik kunnen worden gemaakt van de uitzondering voor semester- en jaarvakken.¹⁷

Opleiding in de Geschiedenis en Wijsbegeerte: schrijven van papers

De opleidingen in de Geschiedenis en de Wijsbegeerte worden gekenmerkt door grote aantallen papers die moeten worden geschreven. Een paper vraagt natuurlijk tijd, zowel om te schrijven als om te herschrijven en te verbeteren. Tijdens een korte module wordt dit natuurlijk moeilijker.

Indien voor een opleidingsonderdeel reeds nu meerdere papers moeten worden geschreven, dan wordt dit niet vergemakkelijkt in een modulesysteem. Er zijn dan twee oplossingen: enerzijds minder papers schrijven, wat dus binnen dat opleidingsonderdeel minder mogelijkheden geeft om te verbeteren; anderzijds minder tijd geven voor het schrijven van papers, wat mogelijks negatief kan zijn voor de kwaliteit.

3.2.5 StuBio – Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen

Uitwisseling met de campus in Zuid-Korea

De Ghent University Global Campus is een campus van de UGent waar reeds met een modulesysteem wordt gewerkt. Een gelijklopen modulesysteem met lokale campussen van de UGent zou een internationale uitwisseling met deze campus, voor zowel lesgevers als studenten, sterk kunnen bevorderen.

Studenten geven wel aan dat Zuid-Koreaanse studenten die van daaruit op uitwisseling komen naar de UGent, een ander – lager – niveau van onderwijsverstrekking gewoon zijn. Zij hebben dan vaak ook enige tijd nodig om zich aan te passen. In een modulesysteem is deze tijd er mogelijks niet en dan mag het niveau niet zakken opdat buitenlandse studenten beter kunnen volgen en aansluiten.

3.2.6 StuFF – Faculteit Farmaceutische Wetenschappen

Hoge werklast

Eén van de voornaamste bekommernissen van de farmaciestudenten is de verhoogde studielast. Reeds nu is de studielast binnen de faculteit bovengemiddeld hoog. De studietijdmetering staat dat farmaciestudenten nu al zo'n 10 à 20 % boven het gemiddelde uitstijgen in vergelijking met andere faculteiten. Daarom vrezen farmaciestudenten dat de overgang naar een modulesysteem en meer activerende werkvormen gecombineerd met het verdwijnen van een blokperiode, de

¹⁷Cfr. paragraaf 3.1.9 Combinatie module- en semester-/jaarvakken voor de mogelijke problemen hieromtrent.

opleiding onwerkbaar zouden maken. Het afschaffen van de blokperiode ontnemt hen de adempauze om enkele cursussen volledig door te nemen waarvoor ze tijdens het semester nauwelijks tijd hebben.

Leerlijnen

De opleiding aan de Faculteit Farmaceutische Wetenschappen wordt gekenmerkt door leerlijnen: i.e. een logische opvolging van de verschillende opleidingsonderdelen en opbouw van het gehele curriculum waarbij semester na semester een opleidingsonderdeel wordt gegeven dat verderbouwt op de vorige opleidingsonderdelen binnen dezelfde leerlijn.

Dit maakt het voor studenten ten eerste duidelijk hoe de opleiding zich ontwikkelt en geeft een overzicht over de gehele opleiding. Dit is een structuur die in een modulesysteem verloren zou gaan en welke nadelig zou zijn voor de studenten.

Practica

De opleiding bestaat naast het theoretische kader, uit betrekkelijk veel practica en laboratoriumwerk. Dit vraagt, naast het uitvoeren van de proeven, veel omkaderende opdrachten. Zo moet er worden voorbereid, verslagen geschreven worden e.d. Dit zorgt voor een zeer hoge werklast, maar vergt ook veel tijd en inspanningen van de student. Aangezien dit dient te gebeuren voor meerdere opleidingsonderdelen, stelt de vraag zich hoe deze in een modulesysteem, al dan niet gecombineerd met jaar- en/of semestervakken, kunnen worden ingepland. Momenteel zijn er te weinig laboratoria om alle studenten op beperkte tijd deze opdrachten te laten uitvoeren.

3.2.7 StuGG – Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Lesgeven in modules

De opleiding Geneeskunde is momenteel de enige opleiding aan de UGent waar in modules les wordt gegeven. Er zijn eveneens drie modules per semester, maar de evaluaties vallen echter nog steeds tijdens de conventionele examenperiode en zijn ook geen examens van louter datgene wat tijdens een en welbepaalde module is gedoceerd. Op het vlak van evaluatie is de opleiding Geneeskunde dus geen opleiding die als maatstaf kan dienen, des te meer omdat de instroom beperkt is door hetingangsexamen. Er valt echter wel op te merken dat het lesgeven in modules niet zonder problemen verloopt:

- vooreerst is het een vaststaande praktijk dat ook de inhaalweek als gewone lesweek wordt gebruikt. Dit wordt natuurlijk onmogelijk in een modulesysteem waar het aantal mogelijke lesweken beperkt is;
- ten tweede, door het lesgeven in modules wordt er niet per se gebruik gemaakt van meer activerende werkvormen. Ook in een modulesysteem blijken lesgevers niet de nood te voelen of de vaardigheden te hebben om meer activerende werkvormen te gebruiken;
- ten derde, de modules zijn niet absoluut afgebakend: een les gemist door afwezigheid van een lesgever wordt ingehaald tijdens een volgende module. Dit is eerder de regel dan de uitzondering en dit is in een modulesysteem onmogelijk;
- als laatste, de blokperiode wordt door de studenten gemerkt als noodzakelijk. Dit kan te maken hebben met het feit er nog niet voldoende activerende werkvormen worden gebruikt.

Het kan daarentegen ook een fictie zijn te denken dat de huidige hoeveelheden leerstof op het huidige niveau binnen een modulesysteem verwerkt kunnen worden.

Daartegenover staat dan wel dat een stage die nu op hetzelfde moment kan lopen als colleges, kan worden ingepland in lesvrije modules en de colleges gebundeld kunnen worden in 'stagevrije' modules. Het lijkt de studenten logistiek gezien echter niet onmogelijk om dit binnen een huidige model ook in te plannen. Een semestersysteem houdt immers niet de verplichting in om een volledig semester les te geven.

Beschikbaarheid lesgevers

In een aantal opleidingen aan de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, wordt een aantal opleidingsonderdelen gedoceerd door een zeer groot aantal verschillende lesgevers. Dit komt algemene structuur niet ten goede. Lesgevers zijn ook regelmatig niet beschikbaar wegens bijvoorbeeld verplichtingen naar een patiënt toe. Dit zorgt regelmatig voor problemen wat betreft de opbouw en de structuur van een opleidingsonderdeel.

De overstap naar een modulesysteem zou enerzijds de mogelijkheid tot inhalen van colleges beperken. Anderzijds zal er moeten gekeken worden of de verantwoordelijkheid van bepaalde opleidingsonderdelen bij minder lesgevers moet komen te liggen zonder enige vorm van kennisverlies voor de studenten door het wegvallen van de momenteel betrokken lesgevers.

Vergelijking met UHasselt

Aan de UHasselt wordt aan de quasi-equivalente faculteit Geneeskunde en levenswetenschappen reeds gewerkt in een modulesysteem met zeven modules per academiejaar. De studenten geven echter aan dat er aan de UHasselt momenteel bekeken wordt of langere modules niet optimaler zouden zijn (*in concreto* gaat het over vier modules per academiejaar). Het kan de moeite lonen om dit project van nabij op te volgen en te onderzoeken wat de meest optimale lengte is voor een module.

3.2.8 StuRa – Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen

Structuur van de opleidingen

In het huidige systeem wordt in het eerste semester van het eerste bachelorjaar een inleidend opleidingsonderdeel gedoceerd voor elk van de drie basisopleidingen (Politologie, Sociologie en Communicatiewetenschappen). Dit heeft twee belangrijke voordelen:

- studenten leren de drie basisopleidingen kennen en weten wat deze inhouden;
- een beginnende student dient niet meteen te kiezen. Op het moment dat de student effectief dient zeker te zijn van zijn keuze, kan hij nog zonder problemen heroriënteren naar een andere opleiding. Van deze mogelijkheid wordt effectief gebruik gemaakt.

Indien de opbouw van de opleidingen behouden blijft en de overstap naar een modulesysteem gebeurt, is het mogelijk dat een student die bijvoorbeeld kiest voor de opleiding Sociologie, tot de derde module dient te wachten vooraleer deze echt met de opleiding in aanraking komt. In zulk geval dient er toch nagegaan te worden welke invloed dit 'wachten' heeft op bijvoorbeeld de interesse van de student voor de opleiding en de studieresultaten.

Kwantitatieve onderzoeksmethoden

Specifieker voor de opleidingen Sociologie en Communicatiewetenschappen, is de vraag naar hoe kwantitatieve onderzoeksmethoden in een modulesysteem geïmplementeerd kunnen worden. Deze onderzoeksmethoden zijn zeer tijdrovend en arbeidsintensief. Er moet dan ook worden bekeken of studenten nog steeds over voldoende mogelijkheden zullen beschikken om deze op eenzelfde kwaliteitsvolle manier uit te voeren.

Voor de opleidingsonderdelen waarin deze methoden gebruikt worden, kan een semesterindeling een oplossing bieden. Studenten geven echter aan dat er andere opleidingsonderdelen dewelke wegens hun inhoud meer belangrijk zijn om als semesteropleidingsonderdeel te worden ingedeeld. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat de uitzondering van een semesteropleidingsonderdeel eerder de regel wordt, iets wat de ratio achter de overstap naar een modulesysteem teniet zou doen.

3.2.9 StuRec – Faculteit Rechtsgeleerdheid

Herindeling van de opleidingsonderdelen

Veel van de opleidingsonderdelen uit de opleiding Rechten en in mindere mate de opleiding Criminologie, lenen zich niet tot het geven in modules. Vooral de omvang van de opleidingsonderdelen en de 'incubatietijd' die deze soms vergen, is hiervoor problematisch. Dit probleem stelt zich evenwel niet of minder voor de opleidingsonderdelen uit de masteropleiding.

Een herindeling van de opleidingsonderdelen kan problematisch zijn aangezien een bepaald rechtsgebied niet zonder meer kunstmatig kan worden opgedeeld of vermengd met andere gebieden. Er is ook te weinig samenhang tussen de verschillende opleidingsonderdelen¹⁸ om te kunnen spreken van een logische opbouw van het programma.

Stage

Het gerechtelijk verlof, dat conventioneel valt in de maanden juli en augustus, betekent dat studenten voor een stage vaak aangewezen zijn op september om een stage bij een rechtbank of bij het parket te lopen. Zowel studenten zonder als met herexamens hebben in september normaal minstens twee weken tijd om zulke stage te lopen in september.

In alle voorgestelde modellen m.u.v. model E, is dit niet meer mogelijk. Een student zonder herexamens zal weliswaar de mogelijkheid hebben om stage te lopen voor de zomervakantie, maar is pas zeker dat hij/zij geen herexamens zal hebben slechts enkele weken na het aflopen van alle modules. Er is dus geen periode meer buiten het gerechtelijk verlof dewelke zeker vrij is. Anderzijds hebben studenten met herexamens geenszins meer de kans om zulke stage te lopen.

¹⁸Dit stelt zich voornamelijk in de bacheloropleiding waar de verschillende opleidingsonderdelen vooral een inleiding zijn op opleidingsonderdelen in de masteropleiding. Behoudens enkele uitzonderingen, is er geen logische opbouw van de verschillende opleidingsonderdelen t.o.v. elkaar.

3.2.10 Stuveco – Faculteit Economie en Bedrijfskunde

Alternatief voorstel

De studenten van Stuveco hebben een eigen en alternatief voorstel uitgewerkt (zie bijlage 2). De essentie van dit alternatieve voorstel houdt in:

- model A in het voorstel van Stuveco stemt overeen met model A uit de nota van de Werkgroep Alternatie Academische kalender. Model B van Stuveco tracht een oplossing uit te werken voor het wegvallen van de blokperiode door een blokperiode te installeren voor de examenperiodes van het eerste semester en de tweedekansexamenperiode;
- model C van Stuveco houdt in dat elk semester wordt verkort tot 10 weken om te onderwijzen, gevolgd door een blokperiode en een examenperiode. Nadien volgt een effectieve vakantie (in het eerste semester) dewelke gevolgd wordt door een periode van twee weken waarin studenten zich op een bepaald project kunnen toeleggen. Aangezien er geen andere onderwijsactiviteiten worden georganiseerd tijdens deze periode, kan ook al het beschikbare academische personeel de studenten volop begeleiden tijdens dit project, hetwelk een vrije invulling kan krijgen.

3.2.11 StuW – Faculteit Wetenschappen

Kleinere lesgroepen

In de faculteit Wetenschappen is het lesgeven voor kleinere groepen meer gebruikelijk dan in vele andere faculteiten. Studenten ervaren dit als positief, maar zien niet dat lesgevers daarom meer overstappen op activerende werkvormen. Hoewel er binnen deze faculteit nog niet gewerkt wordt in een modulesysteem, is het gebruik van activerende werkvormen lesgeverafhankelijk. Er moeten voor lesgevers dus meer *incentives* zijn dan louter de juiste omstandigheden voor het werken met activerende werkvormen.

'Trial and error onderzoek'

Wetenschappelijk onderzoek gaat gepaard met veel proberen en opnieuw proberen, aanpassen van hypothesen, wachten op en verwerken van resultaten ... Dit vergt tijd en deze is mogelijks niet voorhanden in een modulesysteem. Er zal zeer grondig bekeken moeten worden hoe een modulesysteem en wetenschappelijk onderzoek kunnen gecombineerd worden en hoe er binnen deze combinatie, nog kan worden ingezet op activerende werkvormen zonder de student alle 'bewegingsruimte' te ontnemen.

4 Conclusie

De Gentse Studentenraad spreekt zich op dit moment uit tegen de voorgestelde alternatieve indelingen van de academische kalender gelet op de nog vele onbeantwoorde bezorgdheden van de studenten. Deze bezorgdheden behoeven een oplossing vooraleer het inhoudelijke debat ten volle kan worden gevoerd.

De Gentse Studentenraad erkent dat er vele, voornamelijk pedagogische voordelen, verbonden kunnen zijn aan een alternatieve indeling van de academische kalender. Om hier optimaal gebruik van te maken, dienen de randvoorwaarden gesteld in de literatuur wel ten volle geïmplementeerd worden. Niet in het minst staat de Gentse Studentenraad achter het gebruik van meer activerende werkvormen zolang dit gebruik niet overmatig is en wetenschappelijk en pedagogisch onderbouwd is.

Een tweede opmerkelijk voordeel is het lesgeven in kleinere groepen. Hoewel dit voordeel tevens een betrekkelijk strenge voorwaarde is voor de overstap naar een modulesysteem, is de Gentse Studentenraad de mening aangedaan dat begeleiding van de student meer op maat van de student dient te gebeuren en dat kleinere groepen hieraan in grote mate kunnen bijdragen.

De Gentse Studentenraad wil in de eerste plaats pleiten voor het beter uitwerken van de lopende proefprojecten. Het aantal lopende proefprojecten moet worden opgedreven; de opleidingen waarin dit gebeurt zijn best zo divers mogelijk, zowel wat betreft hun studiegebied als het aantal studenten; de proefprojecten dienen zo veel mogelijk conform te zijn met de voorgestelde modellen. Dit is echter geen vrijgeleide om zonder beperkingen proefprojecten op te starten. De studenten van de desbetreffende faculteit en opleiding moeten betrokken worden bij het maken van deze keuze.

Ten tweede wenst de Gentse Studentenraad te benadrukken dat een evaluatie van de proefprojecten in alle aspecten zich opdringt. Zowel qua tevredenheid van stakeholders als studieresultaten. Er mag tevens niet vergeten worden te kijken welke van de genoemde bezorgdheden zich ook uiten en welke oplossingen of lapmiddeltjes hiervoor gebruikt worden. Ten derde benadrukt de Gentse Studentenraad dat aan iedere faculteit en a fortiori aan iedere opleiding de mogelijkheid moet worden gelaten om te bepalen welke indeling van de academische kalender het meest voordelig is vanuit het standpunt van de opleiding of de faculteit.

Concluderend kan gesteld worden dat de betrokkenheid van de studenten in de verdere gesprekken en discussies dient gewaarborgd te worden. Momenteel zijn er nog te veel onbeantwoorde vragen die in het belang van een inhoudelijk en wetenschappelijk onderbouwd debat, een antwoord behoeven. Opdat een verdere bespreking van de indeling van de academische kalender kan worden gevoerd, wordt de Onderwijsraad verzocht kennis te nemen van en rekening te houden met het standpunt van de Gentse Studentenraad.

5 Bijlagen

Voorstel van de Werkgroep Alternatieve Academische Kalender

	HUIDIGE KALENDER	Model A	Model B	Model C	Model D	Model E
Week		12+4	6+2	4+1	4+1 zonder tweede exameneilans	4+1 met start AJ zoals nu
36	Ma 02/09/19	(Start AJ) Les	(Start AJ) Les	(Start AJ) Les	(Start AJ) Les	Tweedekansexamens
37	Ma 09/09/19	Les	Les	Les	Les	Tweedekansexamens
38	Ma 16/09/19	Les	Les	Les	Les	Delb. feedback, proclamaties, heroriëntering
39	Ma 23/09/19	(Start AJ) Les	Les	Les	Les	(Start AJ) Les
40	Ma 30/09/19	Les	Les	Module-examens	Module-examens	Les
41	Ma 7/10/19	Les	Les	Les	Les	Les
42	Ma 14/10/19	Les	Examin	Les	Les	Les
43	Ma 21/10/19	Les	Examin	Les	Les	Module-examens
44	Ma 28/10/19	Les	Les	Les	Les	Les
45	Ma 4/11/19	Les	Les	Module-examens	Module-examens	Les
46	Ma 11/11/19	Les	Les	Les	Les	Les
47	Ma 18/11/19	Les	Les	Les	Les	Les
48	Ma 25/11/19	Semesterexamens	Les	Les	Les	Module-examens
49	Ma 2/12/19	Semesterexamens	Les	Les	Les	Les
50	Ma 9/12/19	Semesterexamens	Examin	Module-examens	Module-examens	Les
51	Ma 16/12/19	Semesterexamens	Examin	Semesterexamens	Semesterexamens	Les
52	Ma 23/12/19	Inhaalweek				
1	Ma 30/12/19		2 weken kerstvakantie			
2	Ma 6/01/20	Semesterexamens	Deliberates, feedback, proclamaties en heroriëntering			
3	Ma 13/01/20	Semesterexamens	Les	Les	Les	Module-examens
4	Ma 20/01/20	Semesterexamens	Les	Les	Les	Semesterexamens
5	Ma 27/01/20	Semesterexamens	Les	Les	Les	Delb. feedback, proclamaties, heroriëntering
6	Ma 3/02/20	Intersemestriële vak.	Les	Les	Les	Les
7	Ma 10/02/20	Les	Les	Module-examens	Module-examens	Les
8	Ma 17/02/20	Les	Les	Les	Les	Les
9	Ma 24/02/20	Les	Examin	Les	Les	Les
10	Ma 3/03/20	Les	Examin	Les	Les	Module-examens
11	Ma 9/03/20	Les	Les	Les	Les	Les
12	Ma 16/03/20	Les	Les	Module-examens	Module-examens	Les
13	Ma 23/03/20	Les	Les	Les	Les	Les
14	Ma 30/03/20	Les	Les	Les	Les	Les

1 of 2 weken paasreces (kan ook in week 13 en/of 14 vallen!)									
15	Ma 6/04/20								
16	Ma 13/04/20								
17	Ma 20/04/20	Les	Examen	Les	Les	Les	Les	Module-examen	Module-examen
18	Ma 27/04/20	Les	Examen	Les	Les	Les	Les	Les	Les
19	Ma 4/05/20	Les	Examen	Examen	Module-examen	Module-examen	Module-examen	Les	Les
20	Ma 11/05/20	Les	Examen	Examen	Semesterexamen	Semesterexamen	Les	Les	Les
21	Ma 18/05/20	Inhaalweek						Les	Les
22	Ma 25/05/20	Semesterexamen						Module-examen	Module-examen
23	Ma 1/06/20	Semesterexamen						Semesterexamen	Semesterexamen
24	Ma 8/06/20	Semesterexamen						Jaarvakexamen?	Jaarvakexamen?
25	Ma 15/06/20	Semesterexamen						Semesterexamen	Semesterexamen
26	Ma 22/06/20	Semesterexamen						Deliberaties, feedback en proclamaties	Deliberaties, feedback en proclamaties
27	Ma 29/06/20	Semesterexamen							
28	Ma 6/07/20								
29	Ma 13/07/20								
30	Ma 20/07/20								
31	Ma 27/07/20								
32	Ma 3/08/20								
33	Ma 10/08/20								
34	Ma 17/08/20	Tweedekanseexamen							Tweedekanseexamen
35	Ma 24/08/20	Tweedekanseexamen							Tweedekanseexamen

Voorstel Stuveco

Week	Dag	Model A	Model B	Model C
34	Ma 19/08/2019		Les	
35	Ma 26/08/2019		Les	
36	Ma 2/09/2019	Les	Les	Les
37	Ma 9/09/2019	Les	Les	Les
38	Ma 16/09/2019	Les	Les	Les
39	Ma 23/09/2019	Les	Les	Les
40	Ma 30/09/2019	Les	Les	Les
41	Ma 7/10/2019	Les	Les	Les
42	Ma 14/10/2019	Les	Les	Les
43	Ma 21/10/2019	Les	Les	Les
44	Ma 28/10/2019	Les	Les	Les
45	Ma 4/11/2019	Les	Les	Les
46	Ma 11/11/2019	Les	Blok	Blok
47	Ma 18/11/2019	Les	Blok	Blok
48	Ma 25/11/2019	Semesterexamens	Semesterexamens	Semesterexamens
49	Ma 2/12/2019	Semesterexamens	Semesterexamens	Semesterexamens
50	Ma 9/12/2019	Semesterexamens	Semesterexamens	Semesterexamens
51	Ma 16/12/2019	Semesterexamens	Semesterexamens	Semesterexamens
52	Ma 23/12/2019	Kerstvakantie	Kerstvakantie	Kerstvakantie
1	Ma 30/12/2019	Kerstvakantie	Kerstvakantie	Kerstvakantie
2	Ma 6/01/2020	Deleb., feedback & heror.	Deleb., feedback & heror.	Interactieve les
3	Ma 13/01/2020	Les	Les	Interactieve les
4	Ma 20/01/2020	Les	Les	Deleb., feedback & heror.
5	Ma 27/01/2020	Les	Les	Les
6	Ma 3/02/2020	Les	Les	Les
7	Ma 10/02/2020	Les	Les	Les
8	Ma 17/02/2020	Les	Les	Les

9 Ma 24/02/2020	Les	Les	Les
10 Ma 2/03/2020	Les	Les	Les
11 Ma 9/03/2020	Les	Les	Les
12 Ma 16/03/2020	Les	Les	Les
13 Ma 23/03/2020	Les	Les	Les
14 Ma 30/03/2020	Les	Les	Les
15 Ma 6/04/2020	Paavakantie	Paavakantie	Paavakantie
16 Ma 13/04/2020	Paasvakantie	Paasvakantie	Paasvakantie
17 Ma 20/04/2020	Examens	Examens	Examens
18 Ma 27/04/2020	Examens	Examens	Examens
19 Ma 4/05/2020	Examens	Examens	Examens
20 Ma 11/05/2020	Examens	Examens	Examens
21 Ma 18/05/2020	Deleb., feedback & procl.	Deleb., feedback & procl.	Deleb., feedback & procl.
22 Ma 25/05/2020	Deleb., feedback & procl.	Deleb., feedback & procl.	Interactieve les
23 Ma 1/06/2020	Tweedekanseexamens	Blok 2e zit	Interactieve les
24 Ma 8/06/2020	Tweedekanseexamens	Blok 2e zit	Deleb., feedback & procl.
25 Ma 15/06/2020	Tweedekanseexamens	Blok 2e zit	Blok 2e zit
26 Ma 22/06/2020	Tweedekanseexamens	Blok 2e zit	Blok 2e zit
27 Ma 29/06/2020	Deleb., feedback & procl.	Tweedekanseexamens	Blok 2e zit
28 Ma 6/07/2020	Deleb., feedback & procl.	Tweedekanseexamens	Blok 2e zit
29 Ma 13/07/2020	Vakantie	Tweedekanseexamens	Tweedekanseexamens
30 Ma 20/07/2020	Vakantie	Tweedekanseexamens	Tweedekanseexamens
31 Ma 27/07/2020	Vakantie	Deleb., feedback & procl.	Tweedekanseexamens
32 Ma 3/08/2020	Vakantie	Deleb., feedback & procl.	Tweedekanseexamens
33 Ma 10/08/2020	Vakantie	Vakantie	Deleb., feedback & procl.
34 Ma 17/08/2020	Vakantie		Deleb., feedback & procl.
35 Ma 24/08/2020	Vakantie		Vakantie